

การปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร

WORK PERFORMANCE STANDARD OF TEACHERS IN EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT CENTERS UNDER THE LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN SAMUT SAKHON PROVINCE

วรัชกุล ราชประโคน / WARATCHAKUN RADPRAKHON¹
จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย / JITTIRAT SAENGLOETUTHAI²
นภาเดช บุญเชิดชู / NAPADECH BOONCHERDCHOO³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลและขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 3) เสนอแนวทางการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 186 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามขนาดของศูนย์ และผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 10 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สร้างโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และสรุปข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมี 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

¹นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

³อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเมื่อจำแนกตามอายุและขนาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อจำแนกเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน พบว่า การปฏิบัติงานของครูไม่แตกต่างกัน

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก ได้รับการอบรมและพัฒนาให้มีความรู้ด้านปฐมวัยในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมมีการสอนเน้นให้เด็กกล้าแสดงออก และมีความมั่นใจในตนเองให้มากขึ้น จัดสถานที่ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานที่จอดรถรับ-ส่งเพียงพอ มีการประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กเล็ก เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คำสำคัญ: การปฏิบัติงานมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the work performance standard of teacher in early childhood development centers; 2) compare the work performance standard of early childhood development centers as classified by personal status and school size; and 3) identify guidelines to improve the work performance standard of early childhood development centers. The samples consisted of 186 teachers, derived by proportional stratified random sampling distributed by centers and 10 heads of early childhood development centers, derived by purposive sampling. The research instruments were a questionnaire and an interview form, developed by the researcher. The statistics used for quantitative data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance; and content analysis for qualitative data.

The research results revealed that:

1. The work performance standard of teachers in early childhood development centers was at a high level in both overall and specific aspect. The top three aspects were personnel management of early childhood development centers and academic affairs and curriculum activities, followed by the aspects of building, environment and safety, promotion of early childhood development network, and community's participation and support.

2. Teachers' working performance standard as classified by age and center size were different with statistical significance at .05. However, when classified by gender, educational level and working experience were not statistical differences.

3. Early Childhood development centers should provide teachers with training or professional development in childhood education. The teaching should focus on the child's assertive behavior and self-confidence. The early childhood development centers should allocate sufficient parking lot. The meeting between the head of the centers, teachers and assisting teachers should be held regularly to set collaboration plan and exchange ideas about the operation of child development centers.

Keywords: work performance standard, early childhood development center, local administrative organization

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการจัดการศึกษาก่อนภาคบังคับที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในอันที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการ ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กปฐมวัย ซึ่งหมายถึงเด็กที่มีอายุระหว่าง 0-6 ขวบ นั้น เป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้าน เจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุด โดยเฉพาะในระบบประสาทและสมองซึ่งเจริญเติบโตถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ เป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เมื่อได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง นักจิตวิทยาและนักการศึกษาทั่วไปต่างเชื่อว่าประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยได้รับเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาการทุกด้านต่อเนื่องไปจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การวางรากฐานให้กับเด็กปฐมวัยจึงเท่ากับเป็นการเตรียมและสร้างพลเมืองที่ดีมีคุณภาพให้กับประเทศชาตินั่นเอง

ปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี เป็นที่ยอมรับกันว่าการศึกษาคือเครื่องมือในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต ตั้งแต่แรกเกิดรวมถึงการพัฒนาสมรรถนะ และขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่จะประกอบอาชีพและดำรงชีวิต ได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 4) ดังนั้น ในการดำเนินงานและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงมีความแตกต่างกันมีความหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้าง อาคาร สถานที่ ด้วยเหตุนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นระเบียบ มีมาตรฐาน มีคุณภาพตามหลักวิชาการซึ่งได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ โดยมีการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดการศึกษาปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษาเป็นหน้าที่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับโอนสถานที่ดูแลเด็ก อายุระหว่าง 3-5 ปี และให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการอื่น ได้แก่ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรมการพัฒนาชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) เรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนผู้ปกครองได้รับบริการเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจำแนกออกเป็นการดำเนินงานไว้ 6 ด้าน ซึ่งได้แก่ มาตรฐานด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย (กระทรวงมหาดไทย, 2551: 1) ยังไม่มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปพัฒนาในด้านต่าง ๆ และแก้ไขปรับปรุง ประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลและขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร

สมมติฐานการวิจัย

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก ที่มีเพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษาต่างกันมีการปฏิบัติงานต่างกัน

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาครครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ ในการดำเนินการวิจัยได้เสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก จำนวน 34 ศูนย์ ขนาดกลาง จำนวน 20 ศูนย์ และขนาดใหญ่ จำนวน 22 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 76 ศูนย์ รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 358 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน

1.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด โดยเทียบกับ ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกันันท์, 2551: 179) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนทั้งสิ้น 186 คน จาก 76 ศูนย์ โดยศูนย์ขนาดเล็ก จำนวน 37 คน ขนาดกลาง จำนวน 54 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 95 คน รวม 186 คน จากตัวแทนของครูผู้ดูแลเด็ก

1.2.2 ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสัมภาษณ์ คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 10 ศูนย์ ศูนย์ละ 1 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความเกี่ยวกับ สถานภาพส่วนบุคคลและขนาดของสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมี ลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถาม จำแนกตามตัวแปรปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 59 ข้อ นำกระทงคำถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (content validity) ของข้อกระทงคำถาม

แล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (index of item objective congruence: IOC) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จากนั้นแก้ไขข้อกระทงคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับครูผู้ดูแลเด็กซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักของการปฏิบัติงานเป็น 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 6 ข้อ

2.2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็กโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คือ ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมความปลอดภัย ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็กในภาพรวมและพิจารณาเป็นรายด้าน

(n=186)

ข้อ	การปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	\bar{x}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.53	0.37	มากที่สุด	2
2	ด้านบุคลากร	4.61	0.69	มากที่สุด	1
3	ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.40	0.51	มาก	4
4	ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.50	0.48	มาก	3
5	ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน	3.74	0.54	มาก	6
6	ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.84	0.59	มาก	5
รวม		4.46	0.40	มาก	

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่า

2.1 ครูผู้ดูแลเด็กที่มีเพศ ต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังปรากฏใน ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามเพศ

(n=186)

การปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ชาย (n=14)		หญิง (n=172)		t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.53	0.31	4.44	0.37	.087	.91
2. ด้านบุคลากร	4.38	0.30	4.63	0.71	1.28	.20
3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	4.29	0.58	4.41	0.59	.810	.41
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.27	0.54	4.51	0.47	1.87	.06
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากชุมชน	4.31	0.54	4.33	0.59	.406	.68
6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย	4.37	0.56	4.43	0.54	.119	.90
รวม	4.36	0.47	4.46	0.56	.760	.53

2.2 ครูผู้ดูแลเด็กที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีสองด้าน คือ ด้านบุคลากร และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่วนอีกสี่ด้าน คือ ด้านการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนพบว่าไม่แตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามอายุ

(n=186)

การปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ด้านการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	3	0.56	0.18	1.38	.24
	ภายในกลุ่ม	182	24.48	0.13		
	รวม	185	25.04			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	3	5.50	1.83	4.06*	.008
	ภายในกลุ่ม	182	82.75	0.45		
	รวม	185	88.25			
ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	3	0.86	0.28	1.12	.33
	ภายในกลุ่ม	182	46.03	0.25		
	รวม	185	46.89			
ด้านวิชาการและกิจกรรม ตามหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	0.89	0.29	1.31	.21
	ภายในกลุ่ม	182	41.10	0.22		
	รวม	185	41.99			
ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุน จากชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.61	0.53	1.89	.13
	ภายในกลุ่ม	182	52.58	0.28		
	รวม	185	54.19			
ด้านการส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	3	3.14	1.04	3.15*	.026
	ภายในกลุ่ม	182	60.20	0.33		
	รวม	185	63.34			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.03	0.34	2.26	.82
	ภายในกลุ่ม	182	27.65	0.15		
	รวม	185	28.68			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูผู้ดูแลเด็กที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก จำแนกตาม ระดับการศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 186)

การปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	3	0.26	0.09	0.69	.58
	ภายในกลุ่ม	182	24.78	0.13		
	รวม	185	25.04			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	3	0.08	0.27	0.56	.98
	ภายในกลุ่ม	182	88.18	0.48		
	รวม	185	88.26			
ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	3	1.20	0.40	1.60	.19
	ภายในกลุ่ม	182	45.69	0.25		
	รวม	185	46.89			
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	0.31	0.10	0.45	.70
	ภายในกลุ่ม	182	41.67	0.22		
	รวม	185	41.98			
ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.87	0.29	1.00	.39
	ภายในกลุ่ม	182	53.33	0.29		
	รวม	185	54.20			
ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	3	1.14	0.38	1.11	.34
	ภายในกลุ่ม	182	60.20	0.34		
	รวม	185	63.34			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.21	0.07	0.46	.71
	ภายในกลุ่ม	182	28.47	0.15		
	รวม	185	28.68			

2.4 ครูผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n = 186)

การปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	2	0.06	0.28	2.15	.81
	ภายในกลุ่ม	183	24.98	0.13		
	รวม	185	25.04			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	2.15	1.07	2.27	.14
	ภายในกลุ่ม	183	86.10	0.47		
	รวม	185	88.25			
ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	2	0.90	0.45	1.80	.17
	ภายในกลุ่ม	183	45.99	0.25		
	รวม	185	46.89			
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.25	0.62	2.81	.06
	ภายในกลุ่ม	183	40.74	0.22		
	รวม	185	41.99			
ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.21	0.61	2.10	.12
	ภายในกลุ่ม	183	52.98	0.29		
	รวม	185	54.19			
ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	2	0.10	0.05	0.14	.86
	ภายในกลุ่ม	183	63.24	0.34		
	รวม	185	63.34			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.56	0.28	1.86	.16
	ภายในกลุ่ม	183	28.12	0.15		
	รวม	185	28.68			

2.5 ครูผู้ดูแลเด็กที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีสองด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ส่วนอีกสี่ด้าน คือ ด้านการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนและด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่าไม่แตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(n = 186)

การปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	2	1.39	0.69	5.75	.10
	ภายในกลุ่ม	183	23.64	0.12		
	รวม	185	25.03			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	0.83	0.41	0.87	.41
	ภายในกลุ่ม	183	87.42	0.47		
	รวม	185	88.25			
ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	2	1.88	0.94	3.91*	.02
	ภายในกลุ่ม	183	45.02	0.24		
	รวม	185	46.90			
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.50	0.75	3.40*	.03
	ภายในกลุ่ม	183	40.49	0.22		
	รวม	185	41.99			
ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.13	0.57	1.96	.14
	ภายในกลุ่ม	183	53.07	0.29		
	รวม	185	54.20			

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ต่อ)

(n = 186)

การปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	2	1.50	0.75	2.27	.11
	ภายในกลุ่ม	183	61.84	0.33		
	รวม	185	63.34			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.11	0.55	3.66	.12
	ภายในกลุ่ม	183	27.57	0.15		
	รวม	185	28.68			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาครตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้กับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในเรื่องการปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเพื่อเสนอแนะแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ เนื่องจากหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็ควรติดตามข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ เนื้อหาของหลักสูตรควรให้มีเรื่องเกี่ยวกับชุมชนของตนเองด้วย จะได้มีความสอดคล้องกับท้องถิ่น

3.2 ด้านบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งด้านหลักสูตรการจัดกิจกรรมการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็ก จึงควรมีการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้กับครูผู้ดูแลเด็ก หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการคัดเลือกครูที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง

3.3 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยควรจัดสภาพแวดล้อมสถานที่และอาคารเรียนที่สะอาด ปลอดภัย มีการสร้างแหล่งเรียนรู้ดี ๆ ที่หลากหลาย ทั้งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมีการสำรวจความต้องการของนักเรียน เพื่อที่จะจัดแหล่งเรียนรู้ให้พอเพียงและควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ก็ควรให้การสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณด้วยเช่นเดียวกัน เพื่อพัฒนาการเด็กให้พร้อมในทุกด้าน

3.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและปลูกฝังให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของงานวิชาการ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็ต้องช่วยในเรื่องการระดมทรัพยากร จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานวิชาการให้กับชุมชนได้เข้ามาร่วมกิจกรรม ตลอดจนควรมีการจัดให้มีการอบรมให้ความรู้กับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ปกครองและชุมชนไม่ค่อยให้ความสำคัญ และไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่ต้องออกไปประกอบอาชีพไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดขึ้น ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องดำเนินการระดมการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้ความสำคัญกับชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการประชาสัมพันธ์สื่อสารกับผู้ปกครองให้ผู้ปกครองดูแลช่วยเหลือส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนร่วมกัน

3.6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมสนับสนุน และกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็ก และเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาครครั้งนี้ พบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น การบริหารงานด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนจากชุมชน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้อุณหภูมิศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการปฏิบัติงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุรักษ

มาสเตอร์ (2552: 76) ศึกษาการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษาตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก กรมอนามัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในเขตบางซื่อ ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในเขตบางซื่อ พบว่า มีระดับการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติศัพท์ ใจทน (2555: 89) ได้ศึกษาเรื่อง มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก ซึ่งยังสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553: 48) กล่าวไว้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นตามกฎหมาย ที่จะทำให้เกิดการส่งเสริมการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานต่อไปอย่างประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุมกว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษาเพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า

2.1 ครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าครูผู้ดูแลเด็กทั้งเพศชาย เพศหญิง วุฒิการศึกษา และรวมไปถึงการมีประสบการณ์ในการทำงาน ครูผู้ดูแลเด็กเห็นว่า ทุกคนต่างก็มีความรู้ความสามารถที่เท่าเทียมกัน ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเห็นว่าทุกคนสามารถทำงานดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ อาลัยลักษณ์ (2549: 80) ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอหนองแก จังหวัดขอนแก่น พบว่าสภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์การจัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับต่อไปนี้ ด้านบุคลากร ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกัน (ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก) สามารถจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน

ส่วนครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอายุ และขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็กกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างกัน เป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ มีความพร้อม ในด้านอาคารสถานที่และความปลอดภัยเรื่องต่าง ๆ มากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก ซึ่งครู มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริศิลป์ บุตรจันทร์ (2552: 97) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผล การดำเนินงานและการดำเนินการตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้กำกับ การดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลเป่า พบว่า ผลการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ ผลการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแล ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป่า พบว่า บุคลากรและประชาชนที่มีเพศ และสถานภาพที่เกี่ยวข้อง กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็นในมาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน บุคลากรและประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานในด้านบุคลากรแตกต่างกัน บุคลากรและประชาชนที่มีอาชีพ และสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันมี ความคิดเห็นในมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยแตกต่างกัน บุคลากร และประชาชนที่มีสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐาน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรแตกต่างกัน บุคลากรและประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานในด้านกรมีส่วนร่วม การสนับสนุนจากทุกภาคส่วนแตกต่างกัน และ ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแล ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป่ากับปัจจัยภูมิหลังของบุคลากรและประชาชน พบว่าไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ดังนี้ ให้ความรู้กับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู และ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขในการปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบรมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้าน อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย มีสถานที่และอาคารเรียนที่สะอาด ปลอดภัย สร้าง แหล่งเรียนรู้ดี ๆ ที่หลากหลายตามต้องการของนักเรียน มีแหล่งเรียนรู้ให้พอเพียง และควรมี การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรจัดให้มีการประชุม ผู้ปกครองเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และปลูกฝังให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของงานวิชาการ ให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วนมีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประชาสัมพันธ์สื่อสารกับผู้ปกครองและให้ความสำคัญ กับชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มีคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับนงนุช สาโสม (2555: 63) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีดังนี้ ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีการนำบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปศึกษาดูงาน จัดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการตั้งงบประมาณในการจัดส่งบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านดูแลเด็กปฐมวัยเข้ารับการฝึกอบรมเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยคนละ 2 ครั้งต่อปี สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ารับการศึกษาคือต่อให้ในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรตั้งงบประมาณเพื่อสร้างอาคารเรียนให้เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน จัดตั้งงบประมาณในการจัดตกแต่งและปรับปรุงภูมิทัศน์ ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร ควรจัดให้มีการอบรมบุคลากรในเรื่องของการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งงบประมาณในการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ควรจัดประชุมผู้ปกครองชุมชนในท้องถิ่น และชี้แจงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดตั้งชมรมผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่โดยมีการเชิญผู้ปกครองนักเรียน ด้านการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดให้มีการประชุมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อให้นำไปใช้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน

จากชุมชน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้ครูผู้ดูแลเด็กปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถและความเหมาะสมของขนาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็กล้มลุกให้มากขึ้น การพัฒนาให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีความรู้ด้านปฐมวัย ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพและศักยภาพ จัดให้มีสถานที่ที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอ รวมถึงประสานความร่วมมือกัน เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร

2.2 ควรมีการศึกษาผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร

สรุป

จากการศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า การปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ครูผู้ดูแลเด็กที่มีอายุ และสังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน ส่วนแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงาน ได้ข้อค้นพบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กมีความรู้ด้านปฐมวัย จัดสถานที่ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สามารถรับ-ส่งเพียงพอ มีการประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กเล็ก เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาสมัครชาติดินแดน.

กระทรวงมหาดไทย. (2551). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาสมัครชาติดินแดน.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กิตติศัพท์ ไชทน. (2555). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่สรวยจังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นงนุช สาสิม. (2555). **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พัชรินทร์ อาลัยลักษณ์. (2549). **การจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอหนองพอง จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริศิลป์ บุตรจันทร์. (2552). **การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้กำกับการดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลเป่า อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- สุวิมล ตีรกันันท์. (2551). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุรักษ์ มาสเนตร. (2552). **ศึกษาดำเนินงานการบริการด้านการศึกษาตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในเขตบางซื่อ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.